

نمایشگاه عکس

«زجاج» به مناسبت دهه کرامت

به مناسبت ایام مبارک دهه کرامت و در آستانه میلاد امام رضا(ع)، نمایشگاه انفرادی عکاسی با عنوان «زجاج» در خانه عکاسان جوان برپاست.
زهررا بابایی‌پور در مجموعه عکس‌هایش با عنوان زجاج سعی در نگاهی فرمالیستی و فرامفهومی به عکاسی از ابنیه تاریخی و مذهبی داشته است. عنوان زجاج یا همان زجاجه برگرفته از سوره مبارکه نور است که ظرف یا جایگاه بلورین را گویند که نور در آن و از آن

گفت‌وگوی «جام جم» با سیده‌محبوبه کاظمی دولابی

به انگیزه نمایشگاه تخصصی هنرهای قرآنی (روایت باران)

هنر ایرانی درانتظارنگاه‌ملی

نخستین نمایشگاه تخصصی هنرهای قرآنی «روایت باران» این روزها با همکاری گالری «ترانه باران» و سندوق اعتباری هنر در فرهنگسرای نیاوران در حال برگزاری است. در این نمایشگاه مجموعه‌ای از آثار حوزه خوشنویسی که با مضامین قرآنی ارائه شده‌اند، در معرض دید علاقه‌مندان قرار گرفته است. همچنین نمایشگاه پژوهشی از آثار رضا مافی، هنرمند خوشنویس به‌تازگی در موزه هنرهای معاصر تهران برپا شده که دوره‌های مختلف کاری این هنرمند فقید را بررسی می‌کند. به انگیزه برپایی این دو نمایشگاه که رویکردی پژوهشی دارد، با محبوبه کاظمی دولابی برگزارکننده این دو رویداد به گفت‌وگو نشسته‌ایم.

با وجود استقبال گسترده‌ای که از سوی هنرمندان برای شرکت در نمایشگاه هنرهای قرآنی روایت باران صورت گرفته، در مقایسه با شاخه‌های دیگر هنر تجسمی، کمتر به نمایشگاه‌هایی با این درونمایه برمی‌خوریم. به نظر شما چرا به شکلی که باید و شاید، مجالی برای فعالیت و نمایش آثار هنرمندان قرآنی فراهم نمی‌شود؟

کلام... مجید همیشه بالاترین و والاترین مضمون فرهنگی ما مسلمانان بوده است. در واقع از زمانی که قرآن نازل شد، شأن و منزلت آن در درجه اول قرار داشته است. از آنجا که کشور ما دارای دو تمدن بزرگ ایرانی و اسلامی است، بخش اعظمی از آثاری که از قرن اول دوره اسلامی بر جای مانده، با این مضامین ارائه شده‌اند. من سعی کردم در این نمایشگاه، سیر تاریخ تحول و تطور هنر خوشنویسی با مضامین قرآنی، از دوره اول اسلامی تا معاصر را در معرض دید مخاطبان قرار دهم و از همه مهم‌تر، نگاهی تخصصی به این سال‌ها حوزه داشته باشم. البته در این سال‌ها نمایشگاه‌های دیگری هم بوده‌اند که با موضوع قرآن برپا شده‌اند، ولی تا امروز

نمایشگاهی که به شکل تخصصی به هنرهای قرآنی بپردازد، نداشته‌ایم. در سال‌های اخیر، توهین‌هایی به ساخت مقدس قرآن شده است، در حالی که اطمینان داریم اگر به فرهنگ کشورهای دیگر چنین توهینی می‌شد، تک‌تک افراد آن کشور نسبت به این مسئله اعتراض می‌کردند، من هم با کمک جمعی از هنرمندان با برگزاری این نمایشگاه، نسبت به چنین اقداماتی اعتراض خود را نشان داده‌ام. خوشحالم که در این رویداد هنرمندان پیشکسوت و جوان مشارکت کردند و هر یک از آنها به فراخور دیدگاه‌شان نسبت به موضوع نمایشگاه به ارائه اثر پرداخته‌اند.

مهم‌ترین دلایلی که باعث شد تا به برگزاری نمایشگاه آثار قرآنی بپردازید، چه بوده است؟

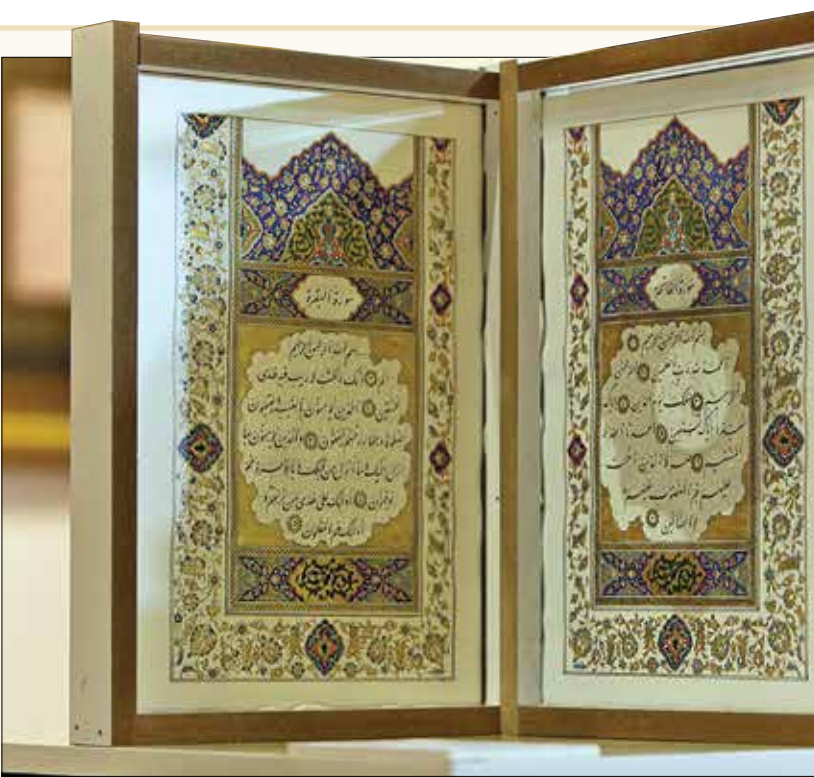
مهم‌ترین دلیل‌م برای برگزاری چنین نمایشگاهی، ایجاد امید و انگیزه است. شاید به این خاطر که احساس کردم در حال حاضر در حوزه هنر ناامیدی زیادی وجود دارد و هنرمندان، به‌خصوص هنرمندان حوزه قرآنی دچار یأس شده‌اند، به همین خاطر فکر کردم برگزاری چنین نمایشگاه‌هایی می‌تواند تحرک و انگیزه جدیدی را در میان هنرمندان ایجاد کند.

بعضی‌ها بر این باورند که هنر خوشنویسی و خط سنتی در سال‌های اخیر به دلایل مختلف از جمله پررنگ شدن نقاشیخط تا حدودی در انزوا قرار گرفته و

به اطراف منشعب می‌شود. این هنرمند با توجه به انعکاس نور، عکس‌هایی از جنس نور خلق کرده و در برابر مخاطب قرار داده است. این هنرمند در این نمایشگاه عکس‌هایی از حرم حضرت عبدالعظیم(ع)، حرم حضرت فاطمه معصومه(س)، حرم حضرت شاهچراغ(ع) و آستان قدس رضوی بازگاہ حضرت علی ابن موسی الرضا(ع) را با نگاهی دیگر در معرض تماشای چشم مخاطبان خود قرار داده است.

زهررا بابایی‌پور، دانش‌آموخته رشته گرافیک از دانشگاه سوره تهران است که دوره‌های عکاسی رانزد حمزه اولیازاده‌گذرانده و آثار خود را در نمایشگاه زجاج ارائه کرده است.

این نمایشگاه تا سه‌شنبه اول خرداد هر روز از ساعت ۱۵ تا ۱۹ میزبان علاقه‌مندان خواهد بود. گالری خانه عکاسان جوان در یوسف‌آباد، خیابان چهارم، پلاک ۳، طبقه دوم، واحد ۳ واقع است.

هنر سنتی و بومی مشهود است. درواقع همین ویژگی باعث مانایی چنین آثاری شده است. گاهی بااین نکته مواجه می‌شوم که برخی اشاره می‌کنند خط در این سال‌ها دارد تکرار می‌شود، درحالی که من معتقدم این تکرار ضرورت دارد، به‌خصوص این که خلاقیتی در بین هنرمندان این حوزه است که جلوه‌های تازه‌ای به خوشنویسی بخشیده است و منجر به خلق آثاری با بن‌مایه‌های کهن شده است.

آنچه مسلم است این‌که چشم‌انداز این هنر به یمن وجود هنرمندانی که در این حیطه فعالیت می‌کنند، روشن است. کما این‌که در سال‌های اخیر، هرچند به شکل پراکنده ولی شاهد برگزاری نمایشگاه‌های مهم و معتبری در داخل و خارج از کشور بوده‌ایم که ولی در آثار این گروه‌از طیف وسیعی از جوانان در محافل آکادمیک و انجمن خوشنویسان ایران مشغول فراگیری این هنر هستند و مسلماً برگزاری نمایشگاه‌هایی از این دست در طول یک سال باعث می‌شود تا جوانان انگیزه بیشتری برای ادامه فعالیت دراین مسیر داشته باشند.

اگر ممکن است درباره اقتصاد هنر و تأثیرات خرید آثار هنری توسط اقشار مختلف جامعه هم صحبت کنیم. زیرا به نظر می‌رسد که هنوز در این زمینه به فرهنگ‌سازی و مشارکت مردم و نهادها در این حیطه نیاز داریم.

خوشبختانه در این زمینه با گام‌های موثری از سوی دولت سیزدهم مواجه بوده‌ایم و مطرح شدن آن در مجلس نشان می‌دهد که در زمینه بحث خرید آثار هنر تلاش‌هایی در حال انجام است. ضمن این‌که خود من سال‌هاست نسبت به ضرورت تقویت اقتصاد هنر در شاخه هنرهای ایرانی-اسلامی تأکید کرده‌ام و باور دارم که رونق بخشی به این حوزه می‌تواند نقطه عطفی در هنر امروز و میراث اکنون ما باشد. درحال حاضر پرتعدادترین هنرمندان را در حوزه تمدنی داریم که منبع اقتصاد هنر محسوب می‌شوند. بدون شک، این هنرمندان به‌توجه، حمایت و تخصیص بودجه نیاز دارند. امیدوارم بتوانیم به‌زودی اکسپوی تخصصی هنرهای ایرانی-اسلامی را برگزار کنیم و نه‌فقط در داخل کشور که این هنر را در ابعاد جهانی هم توسعه دهیم. معتقدم باید در زمینه اقتصاد هنر دو نگاه ملی و بین‌المللی را به شکل توانمان داشته باشیم. اگر نگاه ملی ما در راستای نگاه بین‌المللی نباشد هنر کشورمان رشد نمی‌کند و به‌جریان افتادن اقتصاد هنر هم دستاوردی نخواهد داشت. فراموش نکنیم که هنر بارترین‌نماد فرهنگی هر کشوری است و لازم است در این زمینه جهان‌بینی متمدنانه به اقتصاد هنر داشته باشیم.

سنتی در فضای عمومی هنر امروز چگونه است؟

تجربه سال‌ها فعالیت من دراین حوزه نشان‌گر آن است که هنرهای ایرانی‌اسلامی همیشه از طرفداران بسیاری برخوردار بوده است. دلایلش این است که این هنرها اصالت و ریشه‌های ما هستند و میراث فرهنگی ما به شمارمی‌روند، لذا تک تک ما وظیفه داریم تا از این هنرها صیانت کنیم. جای خوشبختی است که در حال حاضر تعداد هنرمندان مشتاق هنرهای سنتی رو به افزایش است. چه‌بسا هنرمندانی هم هستند که گرچه با استفاده از شیوه‌های مدرن به ارائه اثر می‌پردازند، مهم و معتبری در داخل و خارج از کشور بوده‌ایم که ولی در آثار این گروه‌از هنرمندان هم توجه به ریشه‌های

با توجه به این‌که نمایشگاه دارای موضوع واحدی بوده است، بیشتر به عیار هنری و ترکیب‌بندی آثار پرداخته‌ایم. در واقع این‌که اساساً یک هنرمند چقدر در ارائه یک اثر، خلاقیت ایجاد کرده، برای‌مان بیشتر حائز اهمیت بود. خط مشی شما در حیطه آثار این سال‌ها عمدتاً به سمت و سوی هنرهای سنتی و اصیل معطوف بوده و همان‌طور که خودتان هم اشاره کردید در این زمینه نگاهی تخصصی داشته‌اید. به نظر خودتان جایگاه هنرهای

هنرمندانی است که همواره به هنر خط وفادار بوده است. کما این‌که، در آثار کلاسیک و مدرنی که خلق کرد و حتی در زمینه نظریه‌نویسی‌هایی که انجام داده، از خط به‌عنوان یکی از هنرهای پایه و ملی بهره گرفته است. البته او نقاشیخط‌هایی هم دارد که گرچه با رویکرد مدرن خلق شده‌اند اما با ریشه‌های فرهنگ اصیل ایرانی عجین هستند. خودش بر این باور است که هنر نباید عاری از فرهنگ باشد، چون اثری که فاقد چنین مؤلفه‌ای باشد بدون خون و ریشه می‌شود، او هنرمندی است که در زمان خود بسیار تأثیرگذار بوده است. مافی دوره خوشنویسی را در انجمن خوشنویسان ایران و زیر نظر استاد سیدحسین میرخانی طی می‌کند و بعد از آن، شیفته مکتب میرزاغلامرضا اصفهانی می‌شود و سیاه‌مشق‌هایی که امروز از او به‌جای مانده‌اند، ملمّح از این مکتب شکل گرفته‌اند. درواقع وقتی او در آثار میرزاغلامرضا اصفهانی غور می‌کند، به همان شیوه در خط به ارائه اثر می‌پردازد. در مجموع، او هنرمندی است که همیشه حال‌وهوای درونی خود را روی بوم منتقل کرده است. امروز هم بعضی از هنرمندان تراز اول معاصر، با الهام از شیوه رضا مافی در حوزه هنر فعالیت و آثار چشم‌نوازی را خلق می‌کنند.

با توجه به این‌که نمایشگاه از آثار متنوعی در قالب‌هایی چون کتابت، چلیپا، قطعه و... تشکیل شده. کدام‌یک از این شاخه‌ها با ارسال آثار بیشتری از سوی هنرمندان مواجه بوده است؟

تقریباً می‌توان گفت در تمام شاخه‌ها استقبال خوبی صورت گرفته است. به‌ویژه آثار خطاطی که با مدد جستن از خلاقیت و ترکیب‌بندی‌های مختلف ارائه شده‌اند و نزد بازدیدکنندگان نمایشگاه هم از جذابیت زیادی برخوردارند. این نمایشگاه جلوه‌های متفاوتی از هنر قرآنی را دربرمی‌گیرد و مهم‌ترین مؤلفه آن، تنوع آثار به نمایش درآمده است که در کل مجموعه‌ای ارزشمند، خلاقانه و نفیس را رقم زده است. برای خود هنرمندان هم جذاب بود که این مجموعه تا این اندازه از بازخورد مثبتی نزد بازدیدکنندگان برخوردار شده است.

اصلی‌ترین معیار برای انتخاب آثار در این نمایشگاه، بیشتر متکی به فرم بوده یا به مضمون.

توجه بیشتری شده است؟

با توجه به این‌که نمایشگاه دارای موضوع واحدی بوده است، بیشتر به عیار هنری و ترکیب‌بندی آثار پرداخته‌ایم. در واقع این‌که اساساً یک هنرمند چقدر در ارائه یک اثر، خلاقیت ایجاد کرده، برای‌مان بیشتر حائز اهمیت بود.

خط مشی شما در حیطه آثار این در این سال‌ها عمدتاً به سمت و سوی هنرهای سنتی و اصیل معطوف بوده و همان‌طور که خودتان هم اشاره کردید در این زمینه نگاهی تخصصی داشته‌اید. به نظر خودتان جایگاه هنرهای

برش

نگاهی پژوهشی به آثار رضا مافی

من پیش‌تر در سال‌های گذشته در حجم کوچک‌تری دو مرتبه از مجموعه شخصی رضا مافی نمایشگاهی به شکل موزه گالری برگزار کردم اما مهم‌ترین دلیل‌م برای انتخاب آثار این هنرمند در موزه هنرهای معاصر این بود که در تمام این آثار عرق تمدنی و فرهنگی این هنرمند به چشم می‌خورد. مافی ازجمله

نگاره

۲ نمایشگاه

در برج آزادی

برگزاری یک نمایشگاه اختصاصی صنایع‌دستی ایران و برپایی یک نمایشگاه نقاشی رویدادهایی هستند که در مجموعه فرهنگی-هنری برج آزادی تهران پیش‌روی مخاطبان قرار گذاشته می‌شود.

به گزارش روابط عمومی برج آزادی، نمایشگاه گروهی صنایع‌دستی «هنر ماندگار ۲» در کافه برج آزادی برپا شده است. در نمایشگاه هنر ماندگار ۲ به مدیریت محمد حسن زاده‌خظیر و نمایشگاهگردانی زهره خاکسار، آثاری از رشته‌های هنری سفال و سرامیک، قلم‌زنی، مینیاتور، خاتم، مینا، فرش، گلیم، نمد و سرمه‌دوزی از ۴۶ هنرمند به نمایش گذاشته می‌شود. علاقه‌مندان می‌توانند تا سوم خرداد از ساعت ۹ تا ۱۹ از این نمایشگاه بازدید کنند. همچنین نمایشگاه «ایران زیبا» با آثار آرینا وحدت‌دوست در تالار آسمان برگزار شده که در این نمایشگاه ۱۷ اثر با موضوع نقاشی از شهرهای ایران با تکنیک رنگ‌روغن به نمایش درآمده است. آرینا وحدت‌دوست، عضو هیات‌مدیره نقاشان تبریز است و نمایشگاه آثارش تا سوم خرداد از ساعت ۹ تا ۱۹ در تالار آسمان مجموعه فرهنگی-هنری برج آزادی تهران دایر است و علاقه‌مندان می‌توانند از این نمایشگاه بازدید کنند.

نمایش «خاطرات طبیعت»

در موزه هنرهای معاصر

نمایشگاه منتخبی از آثار منظره‌پردازی ادهم ضرغام با عنوان «خاطرات طبیعت» در موزه هنرهای معاصر تهران برپا شده است. ادهم ضرغام هنرمندی است که به گفته خودش بعد از حدود ۲۵ سال پیش کار نقاشی را شروع کرده و در ۴۰ سالگی از خود پرسیده که چرا نقاشی می‌کند؟ او خود می‌گوید: ترسیدم از این‌که تا آخر بروم و هدف ارزشمندی را کار نباشد. به خدا گفتم می‌خواهم نقاشی‌م برای رضای تو باشد و خود هدایت کنی تا آنچه می‌کنم در مسیر جلب توجه تو باشد. دوست ندارم فقط نقاشی کنم، چراکه نقاشی برای من یک وسیله است، هدف نیست. این نمایشگاه با ارائه بیش از ۱۲۵ اثر، در سه نگارخانه موزه هنرهای معاصر تهران تا ۱۰ تیر همه‌روزه به جز دوشنبه‌ها از ساعت ۱۸ تا ۱۸ دپزیری بازدیدکنندگان است.

قاب

جام جم

تجسمی

ART

یکشنبه ۲۰ اردیبهشت ۱۴۰۳ ■ شماره ۶۷۶۹

گزارش

در نمایشگاه «روایت باران» و با مشارکت صد کاتب صورت گرفت

کتابت سوره فیل در اعتراض

به نسل‌کشی مردم فلسطین

۱۰۰ کاتب قرآن کریم در نمایشگاه «روایت باران» در فرهنگسرای نیاوران، سوره فیل را در اعتراض به جنایات رژیم صهیونیستی و نسل‌کشی در فلسطین و غزه، کتابت کردند. این کارگاه با عنوان «کاتب و کتابت» درگالری شماره یک فرهنگسرای نیاوران با حضور ۱۰۰ کاتب از ۱۰ استان کشور و با حضور ۱۱ استاد خوشنویس برگزار شد. برگزاری این کارگاه یک‌روزه که با نشست تخصصی «فرصت‌ها و ظرفیت‌های خط نسخ در دوره معاصر» همراه بود، در راستای اهداف پژوهشی نخستین نمایشگاه تخصصی هنرهای قرآنی «روایت باران» صورت گرفت. این کارگاه یک‌روزه در دو حوزه خط نسخ و ثلث با حضور استادانی چون؛ احمد عبدالرضایی، علیرضا بخشی، محمدتقی اسدی، زهرا امیدی، عذرا عبدا...پور و دیگر استادان برگزار شد و کاتبان قرآن کریم در کنار تعلیم قلمی، سوره فیل و آیه «لقد خلقنا الانسان فی کبد» را در اعتراض به نسل‌کشی در فلسطین و غزه، حضوری نویسی کردند. آیه‌های قرآن پس از کتابت در مسیر ورودی گالری به نمایش درآمد.

فهم خط، نیازمند نگاه عمیق جهانی است

همچنین در این نمایشگاه با همکاری دارالکتابه قرآن کریم، نشست تخصصی «بررسی فرصت‌های نسخ در دوره معاصر» برگزار شد. مجید سعید کافى در این نشست درباره هندسه در خط و زیبایی‌شناسی هندسی در خط محقق و نسخ گفت؛ ارکان خوشنویسی هنوز آن‌گونه که باید شناخته نشده، همواره یک نگاه روزمره به خط داشتیم اما به یک نگاه عمیق جهانی برای فهم خط نیاز داریم. وقتی با نگاه عمیق و درست به یک مقوله پرداخته نمی‌شود، ارزش آن هم درک نمی‌شود.

کافی در خصوص ظرافت‌ها و نکاتی که به‌ویژه در خطوط قدما وجود دارد نکاتی را تحلیل و بررسی کرد و گفت: در نقاشی‌های بسیاری از اساتید بزرگ، ظرافت‌هایی وجود دارد و می‌شود ارتباطات میان عناصر نقاشی را بررسی کرد؛ اما نکته اینجاست که همان شیوه از ارتباطات در یک اثر خوشنویسی که با یک قلم نوشته می‌شود هم وجود دارد.

نگارش کتاب‌های علمی برای خط نسخ

در ادامه نشست، پتل تخصصی با حضور استادان: احمد عبدالرضایی، محمدعلی قربانی، ایرج نعمایی و علیرضا بخشی با موضوع «بررسی فرصت‌های نسخ در دوره معاصر» برگزار شد. در این پتل محمدعلی قربانی با اشاره به این‌که نمی‌توانیم هنر معاصر را بدون بررسی گذشته تحلیل کنیم؛ گفت: برای تحلیل یک خط باید ببینیم که پیشینه یک خط خاستگاه و جایگاهش در گذشته چطور بوده؛ در مورد خط نسخ باید دلایل عمومیت این خط را بررسی کنیم؛ چراکه هیچ خطی به اندازه نسخ عمومیت پیدا نکرده است و نقش این خط در طول تاریخ هم متأثر از همین عمومیت بود. خطی که اعراب پذیر و مناسب برای متون است. در نتیجه انتقال تجربیات علمی و معرفتی با کمک همین خط بوده است. امروز آن قدر این خط در فعالیت روزمره همه ما استفاده می‌شود که گاهی ممکن است از اهمیت آن غافل شویم و شاید همین موارد باعث شده تا ظرفیت‌های دیگر این خط پنهان بماند. ایرج نعمایی نیز در این خصوص افزود: خط نسخ بر این اساس شکل گرفت که کارکرد آموزشی و علمی داشته باشد و کتاب‌های علمی به خط نسخ نوشته شده، به دلیل این‌که خط نسخ خواناست. احمد عبدالرضایی نیز با انتقاد از رویکرد موجود در اهمیت دادن به خط ایرانی گفت: متأسفانه هیچ اهمیتی به خطوط ایرانی نداریم و مسئولان به تسلفی به حوزه کاری خود ندارند. دارالکتابه قرآن به دنبال این بود که در ۴۵ سال گذشته یک قرآن با خط ایرانی آماده کند که چاپ نشد و بعد هم قرآن عثمان طه را چاپ و وارد بازار کردند زیرا نیاز نبود هزینه کاتب را هم پرداخت کنند. علیرضا بخشی نیز در خصوص ظرفیت‌های خط نسخ گفت؛ همه خطوط ازجمله خط نسخ ظرفیت دارد که در ابعاد مختلف ظهور و بروز داشته باشد. ما باید ظرفیت‌های لازم برای این خط نسخ ایجاد کنیم و بدون به ابتذال کشیدن هنر خوشنویسی، این خط را به جایگاه حقیقی‌اش برسانیم.